

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/278/2021
Identifikačné číslo spisu:	6117240804
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6117240804.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: E. T., rod. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. 7, G. zast. MĚSZÁROS BARIAKOVÁ advokátska kancelária s.r.o., AK so sídlom P. O. Hviezdoslava 344/23, Zvolen, IČO: 52 488 047 a manžela: P. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. Y. XXX, zast. JUDr. Róbert Fatura, advokát, s.r.o., AK so sídlom Centrum 23, Považská Bystrica, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom V.: L. a T. P., obaja narodení XX.XX.XXXX, bytom ako navrhovateľka, zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, so sídlom Skuteckého 39, Banská Bystrica, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 37P/296/2017, o dovolaní otca proti Rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2021, č.k. 15CoP/4/2021-1060, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 28. apríla 2021, č.k. 15CoP/4/2021-1060 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej ako „súd prvej inštancie“) zo dňa 09. septembra 2020, č.k. 37P/296/2017-971 okrem výrokov o trovách konania, ktorým súd prvej inštancie I. výrokom rozviedol manželstvo navrhovateľky a manžela P. V., II. výrokom zveril mal. deti do osobnej starostlivosti matky, pričom oprávnenie maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach majú obaja rodičia, III výrokom zaviazal otca prispievať na výživu maloletých detí T. P. výživným vo výške 130,- € mesačne a L. výživným vo výške 130,- € mesačne, IV. výrokom upravil styk mal. detí s otcom, a to tak že otec je oprávnený stýkať sa s mal. deťmi každú stredu a sobotu v kalendárnom týždni v časovom rozmedzí od 19.00 hod. do 19.30 hod telefonicky, alebo prostredníctvom aplikácie umožňujúcej videohovor, V. výrokom uložil povinnosť matke zabezpečiť uvedenú formu kontaktu telefonicky alebo prostredníctvom aplikácie umožňujúcej videohovor poskytnutím telefónneho čísla otcovi, zabezpečením telefonického zariadenia, ako aj zariadenia s aplikáciou umožňujúcou videohovor a v stanovenom čase zabezpečiť prítomnosť mal. detí

pri styku s otcom, VI. výrokom súd prvej inštancie zamietol návrh opatrovníka maloletých detí na uloženie informačnej povinnosti matke.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení výrokov o úprave styku k mal. deťom na čas po rozvoze (výroky IV. a V.) uviedol, že zo znaleckého posudku č. 15/2020 znalkyne MUDr. O. B. a príbratej konzultantky z odboru psychológie Mgr. E. V. vyplýva, že osobnosť matky maloletých detí je diferencovaná, bez znakov psychotického ochorenia. U otca bola zistená psychotická porucha paranoidná schizofrénia, kedy sa jedná o duševné ochorenie, ktoré sa prejavuje najmä poruchami myslenia, vnímania, emotivity a osobnosti, ktoré následne ovplyvňujú správanie a konania postihnutej osoby. Neliečenie tejto duševnej poruchy u otca môže negatívne ovplyvňovať bezpečnosť a zdravý psychický a fyzický vývoj detí. Vzhľadom na uvedené odporučila styk otca s maloletými deťmi podmieniť dobrovoľnou psychiatrickou liečbou a dostatočnou kompenzáciou jeho psychického stavu. Znalkyňa uviedla, že nepodstúpenie zodpovedajúcej psychiatrickej liečby u otca môže negatívne ovplyvňovať psychický, fyzický vývoj a bezpečnosť detí (nepredvídateľné správanie vyplývajúce z duševnej poruchy, riziko auto a hetero agresívneho správania), ako aj priaznivý rozvoj ich vzájomného vzťahu. Na základe nariadeného doplnenia znaleckého posudku, po oboznámení sa so znaleckým posudkom MUDr. B. a Mgr. V. č. 15/2020, znalkyňa Mgr. M. K. podala znalecký posudok č. 16/2020, kde doplnila svoj pôvodný znalecký posudok s prihliadnutím na duševné ochorenie otca maloletých detí s tým, že táto skutočnosť môže mať vplyv na zdravý psychický, fyzický vývoj detí, ich bezpečnosť. Poukázala, že otec sa dlhodobo správa k deťom neprimerane, býva podráždený, výbušný, jeho správanie býva nepredvídateľné, aj na nezáväzných podnetoch môže reagovať verbálne i fyzicky agresívne. Správanie otca môže byť pre deti nezrozumiteľné, z otca majú strach, snažia sa mu vyhýbať, správajú sa v súlade s tým, čo otec od nich očakáva, nejdú s ním do konfliktu. Duševný stav otca môže ovplyvňovať v negatívnom zmysle ich harmonický osobnostný vývin. Môže sa u nich manifestovať neurotická symptomatika. Zistená manipulativnosť, agresia, skresľovanie udalostí u otca súvisia s jeho duševným ochorením, ktoré bolo otcovi diagnostikované znalkyňou z odvetvia psychiatrie a môžu mať vplyv na zdravý, psychický, fyzický vývoj detí.

3. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie odstránil rozpory, ktoré nastali počas konania vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu, vychádzal z viacerých posudkov, pričom bolo preukázané, že rozpory neexistujú. Nebolo povinnosťou súdu nariaďovať tzv. kontrolné znalecké dokazovanie. Znalecké posudky boli v zhode a otcom maloletých detí predložené dôkazy boli lekárske správy, ktoré neboli vyhotovené ako súkromný znalecký posudok, ktorý by spochybnil závery vykonaného znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil dôkazy predložené manželom. Súd prvej inštancie správne prihliadol na vzťah mal. detí k otcovi ako aj na ich vyjadrenie, pri rozhodovaní bral zreteľ na najlepší záujem mal. detí, pričom svoje závery odôvodnil aj s poukazom na odporúčania, ktoré vyplynuli z vykonaného znaleckého dokazovania. Rozhodnutie založil nielen na záveroch znaleckých posudkov, ale aj výsluchu účastníkov, správ kolízneho opatrovníka, pričom prihliadol na najlepší záujem maloletých detí, pričom prihliadol aj na názory detí podľa § 38 ods. 1, 2 CMP, podľa ktorého ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne (ods. 1). Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb (ods. 2). Podľa článku 4 prvej a druhej vety Základných princípov súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal manžel - otec mal. detí (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

5. Dovolateľ vo svojom dovolaní poukázal na to, že súd prvej inštancie pri určovaní starostlivosti o mal. deti vychádzal zo znaleckých posudkov MUDr. B. a MUDr. K., v ktorých bola o.i. dovolateľovi diagnostikovaná psychická porucha. Na základe toho chcel podstúpiť liečbu, keď absolvoval vyšetrenia u MUDr. C. a Mgr. E., z ktorých záznamy - lekárske správy predložil súdu. V zmysle záverov vyšetrení nie sú u dovolateľa prítomné známky incipientnej paranoidnej poruchy či psychotickej poruchy,

diagnostikovanú paranoidnú schizofréniu je možné považovať za vysoko nepravdepodobnú, resp. ju možno vylúčiť. Psychiatrickou MUDr. C. bolo konštatované, že dovolateľ je bez prejavov duševnej poruchy. Nebol teda dôvod zahájiť psychoterapiu. Vzhľadom na tieto závery a tvrdenia znalkýň, že psychiater vie vždy diagnostikovať paranoidnú schizofréniu sú závery znaleckých posudkov nesprávne, na základe čoho mal súd nariadiť nové znalecké dokazovanie, keďže psychická diagnóza otca bola rozhodujúca pre určenie zverenia do starostlivosti niektorému z rodičov a určenia styku s mal. deťmi. Hoci nie je lekárska správa na rovnakej úrovni ako znalecký posudok, avšak dovolateľ si nebol schopný sám zabezpečiť kontrolný znalecký posudok s poukazom na vyťaženosť súdnych znalcov a časovú náročnosť. Keďže súd nevykonal kontrolné znalecké dokazovanie, resp. doplnenie znaleckého dokazovania za účelom zistenia psychického stavu dovolateľa, znemožnil mu konať pred súdom a tým porušil jeho právo na spravodlivý proces a nezistil riadne skutkový stav veci. Dovolateľ tvrdil, že vzhľadom na nesprávne závery znaleckých posudkov, súd nesprávne rozhodol o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti matky, nezaoberal sa možnosťou zveriť mal. deti do osobnej starostlivosti dovolateľa vzhľadom na diagnostikovanú psychickú chorobu a na to nadväzujúci výrok o styku s mal. deťmi. Dovolateľ taktiež namietal výšku výživného. Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd SR napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Matka mal. detí vo vyjadrení žiadala dovolanie ako neprípustné odmietnuť, resp. zamietnuť s poukazom na správnosť rozsudkov súdov nižších inštancií.

7. Kolízny opatrovník mal. detí vo vyjadrení odporučil dovolanie otca ako nedôvodné zamietnuť, keď rozhodnutia súdov nižších inštancií reflektujú záujem mal. detí.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

9. V danom prípade dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ tvrdil, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie nenariadil nové znalecké dokazovanie.

10. K tvrdeniu dovolateľa, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP došlo tým, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnutý dôkaz, t.j. nenariadil kontrolný znalecký posudok, dovolací súd uvádza, že nevykonanie tohto dôkazu nie je v danom prípade postupom súdu, ktorým by odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. V konaní boli vyhotovené už 2 navzájom si neodporujúce detailné znalecké posudky. Rozhodnutie súd založil nielen na záveroch znaleckých posudkov, ale aj výsluchu účastníkov, správ kolízneho opatrovníka, pričom prihliadol na najlepší záujem maloletých detí.

11. Preskúmaním veci najvyšší súd zistil, že Lekárska správa MUDr. O. C., psychiatricky (čl. 856) obsahuje iba zisťovanie anamnézy a odkaz, že potrebné je psychologické vyšetrenie zamerané na osobnosť, psychopatológiu myslenia. V lekárskej správe zo dňa 7.8.2020 (čl. 855) Mgr. G. E. klinický psychológ v časti Hand -test uvádza, že „agresivita by nemala byť dominantnou zložkou osobnosti, aj keď v situácii vyšetrenia mohlo dôjsť k vedomému potláčaniu odpovedí s agresívnym obsahom“. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad v správe z prešetrenia rodinného prostredia a rodinných pomerov na strane mal. detí L. a T. V. zo dňa 10.8.2020 (čl. 855) uviedol, že matka súhlasila s vykonaním pohovoru s maloletými deťmi bez jej prítomnosti. „Obaja zhodne uviedli, že nemajú so svojim otcom vzťah. Je veľmi výbušný. Správa sa k nim normálne len dovtedy, pokiaľ mu dačo neprotirečia, potom býva agresívny. Nikdy v minulosti nevedeli keď išli k otcovi čo bude ako sa bude správať a čo ich v domácnosti otca čaká“.

11. Súd prvej inštancie návrh na nariadenie kontrolného psychiatrického znaleckého posudku zamietol na pojednávaní dňa po podrobnom výsluchu znalkyne MUDr. O. B. na pojednávaní dňa 09.09.2020 (čl.

958-969). Dovolací súd konštatuje, že podľa obsahu spisu prvostupňový súd vykonal dokazovanie so zodpovednosťou, dôsledne a v dostatočnom rozsahu. Dovolací súd nesprávny procesný postup v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

12. Dovolací súd v danej súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30. septembra 2010, podľa ktorého: „Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. Konanie všeobecných súdov v právnej veci sťažovateľky však takéto vady nevykazuje“ Podľa názoru dovolacieho súdu o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súdov oboch nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli, prečo nepovažovali za potrebné vykonať dovolateľom navrhnuté znalecké dokazovanie (bod 47. rozsudku súdu prvej inštancie a body 16., 18., 19. a 20. rozsudku odvolacieho súdu), pričom dovolací súd považuje toto zdôvodnenie za dostatočné.

13. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľa v spojitosti s určením výšky výživného mal. deťom nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaných rozhodnutí súdov nižších inštancií nevyplyva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

14. Dovolací súd považuje za potrebné dodať, že sa stotožňuje s tým, čo uviedol súd prvej inštancie v bode 51. odôvodnenia rozsudku. Uvedená úprava styku otca s mal. deťmi nie je trvalá. Dovolateľ má v prípade zmeny pomerov možnosť znovu požiadať o úpravu styku s mal. deťmi prostredníctvom návrhu na príslušnom súde. Najvyšší súd vníma záujem otca o styk s maloletými deťmi ako legitímny. Tento záujem však nemôže prevládať nad objektívnou skutočnosťou najlepšieho záujmu maloletých detí.

15. Na základe uvedeného, dovolací súd dospel k tomu, že dovolanie otca mal. detí podľa § 420 písm. f) CSP prípustné nie je. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie otca mal. detí odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

16. Dovolací súd o trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP spôsobom uvedeným v druhej vete výroku tohto uznesenia (uplatnením pravidla pri neexistencii dôvodu na výnimku z neho).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.